

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101641

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-12-2023

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Марченко Олександр Юрійович

2. Oleksandr Marchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 19-12-2023

Спеціальність за освітою: 051 «Економіка»

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 2715 (ДФ 07-23)

Повне найменування юридичної особи: Черкаський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05390336

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 460, Черкаси, Черкаський р-н., 18006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Черкаський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05390336

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 460, Черкаси, Черкаський р-н., 18006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.52.35

Тема дисертації:

1. Економічна політика регулювання розвитку ІТ-сфери України
2. Economic Policy of Regulating IT Sphere Development in Ukraine

Реферат:

1. Дисертаційну роботу присвячено теоретико-практичному визначенню сутності, складових та принципів побудови економічної політики регулювання розвитку ІТ-сфери України. У роботі на основі узагальнення наукових підходів до конкретизації змісту терміну «політика» визначено його сучасне трактування як сукупність спеціальних інструментів, програм та методів, спрямованих на своєчасне прийняття раціональних управлінських рішень. Обґрунтовано види політики на державному рівні, ключову роль серед яких відіграє економічна політика. Систематизовано підходи до визначення змісту терміну «економічна політика», завдяки чому встановлено, що це система заходів, важелів, управлінських стратегій, інструментів та технологій у сфері управління економікою на державному рівні. Визначено основні види економічної політики, а саме: структурну, науково-технічну, інвестиційну, податкову, бюджетну, соціальну, фінансово-

кредитну та зовнішньоекономічну види. Поглиблено сутність поняття «економічна політика регулювання розвитку ІТ-сфери країни», яке пропонується розглядати як цілісну систему дієвих заходів держави, що через різні інструменти реалізуються на мікро-, мезо- та макрорівнях, спрямовану на всебічний розвиток ІТ-сфери як умови соціально-економічного відродження економіки країни на сучасному етапі та у повоєнний період. Встановлено пріоритети реалізації економічної політики регулювання розвитку ІТ-сфери країни на найближчі роки. Систематизовано принципи формування економічної політики регулювання розвитку ІТ-сфери, до яких було віднесено дев'ять принципів. Надано змістовну інтерпретацію кожного принципу відповідно до особливостей функціонування ІТ-сфери країни. Принцип наукового підходу обумовлює необхідність використання всіх нагромаджених в ІТ-сфері наукових досягнень у процесі формування інструментарію мінімізації ризиків для розвитку економіки країни. Принцип справедливості регламентує необхідність орієнтації інструментів активізації розвитку ІТ-сфери на досягнення цілей сталого розвитку й мінімізації корупційних проявів на всіх рівнях управління. Принцип комплексності обумовлює необхідність запровадження заходів щодо підвищення якості освіти в ІТ-сфері та можливостей її отримання, стимулювання молоді до опанування ІТ-професій та працевлаштування в країні, оновлення парку комп'ютерної техніки. Принцип пріоритетності проявляється в стимулюванні процесів запровадження ІТ у пріоритетні для відновлення економіки країни галузі. Принцип стратегічної орієнтації спрямований на створення робочих місць високої якості задля підвищення ймовірності повернення українців у повоєнний період. В основі принципу адаптивності лежить орієнтація розвитку ІТ-сфери на найбільш прогресивні технології та інформаційні продукти при одночасному врахуванні потреб національної економіки. Принцип синергетичності орієнтує на широкомасштабне долучення українських ІТ-фахівців до процесів цифровізації та діджиталізації економіки країни, що дозволить досягти синергетичного ефекту в повоєнний період. Принцип інклюзивності реалізується через всеукраїнський соціальний проєкт реінтеграції українців, які під час війни отримали статус осіб з інвалідністю шляхом забезпечення їм умов входження в ІТ-сферу в якості повноправних учасників. Принцип євроінтеграції обумовлює необхідність запровадження дій щодо багатовекторного розвитку ІТ-сфери, цифровізації та діджиталізації економіки країни задля наближення часу вступу України в ЄС. Конкретизовано послідовність зміни форм розвитку економіки країни на основі нагромадження обсягів інформації, знань, людського капіталу та інтенсивності використання на цьому підґрунті новітніх ІТ, а саме: інформаційна економіка, економіка знань, SMART-економіка та програмована економіка. Охарактеризовано кожен форму розвитку економіки країни за головною ідеєю, проявами реалізації ідеї та інструментами, які використовуються з цією метою. Здійснено структурування інформації на рівні підприємства та встановлено ті особливості економічної інформації, які дозволяють прискорити побудову в країні інформаційної економіки. Висвітлено зв'язок між рівнем розвитку ІТ-сфери країни та можливостями побудови в ній кожної форми розвитку економіки. Доведено, що для успішної побудови інформаційної економіки має бути створено необхідну фахову інфраструктуру для зберігання, обробки та ефективної передачі великих масивів даних, знань та інформації у просторі та часі. Обґрунтовано, що для підвищення ймовірності побудови в країні економіки знань сучасні ІТ мають стати фундаментом забезпечення прогресивності більшості виробничих процесів, комерційних процедур, інфраструктурного забезпечення, створення інновацій. Констатовано, що ймовірність побудови в країні SMART- або програмованої економіки залежить від досягнутого рівня престижності в суспільстві праці ІТ-фахівців, попиту на їх послуги, рівня замовлення та важливості ІТ-проєктів, ступеня проникнення ІТ у всі сфери життя людини.

2. The dissertation is dedicated to theoretical and practical definition of economic policy of regulating IT sphere development in Ukraine, its essence, components and principles. The work summarizes scientific approaches in specifying the meaning of the term "policy", determines its modern interpretation as a set of certain instruments, programs and methods aiming towards timely and smart managerial decision-making. It justifies the types of the state policy and identifies the economic policy being of key importance among the others. The approaches to defining the term "economic policy" are systematized revealing the fact that it is a system of measures, tools, instruments, strategies and technologies in the sphere of the state economic management. The basic types of

economic policy are determined: structure, science and technology, investment, tax, budget, social, finance and credit, international economy. The essence of the concept “economic policy of regulating IT sphere development in the country” is further specified offered as a solid system of state measures being instrumentally implemented on micro-, meso-, macro-levels, aimed at complex development of IT sphere in order to facilitate economic recovery of the country at present and after the war. The priorities in implementing economic policy of regulating IT sphere of the country in the coming years are identified. Nine principles of forming economic policy in regulating IT sphere development are systematized. Content interpretation of each principle is given according to specific features of IT sphere functioning in the country. Scientific approach principle determines the necessity to use all the IT research achievements in the process of creating the instruments to minimize risks for state economic development. The validity principle accounts for the necessity to aim the instruments of activating development in IT sphere to reach sustainable development goals and to minimize corruption on every managerial level. Complex principle stands for the necessity to take measures for the better quality and availability of IT education, to stimulate the youth in acquiring IT professions and employing in the country, as well as updating stock of computer equipment. The priority principle becomes apparent in stimulating implementation of IT in the industries most important for economic recovery of the country. Strategic focus principle is aimed at creating workplaces of high quality to make possible returning Ukrainians to the country after the war. The adaptive principle targets the IT sphere development to the most progressive technologies and information products according to the national economy needs. The synergy principle is aimed at full-scale involvement of Ukrainian IT professionals into the digital economy with the synergy effect after the war. The inclusive principle is implemented through the social reintegration project for those Ukrainians who have received the status of persons with disabilities during the war by inviting them into the IT sphere as full members. Euro-integration principle stands for the necessity to take actions for multi-vector development of IT sphere, digitalization of the state economy to contribute to Ukrainian membership in the European Union. The sequence of changes in the forms of development of the country's economy based on the accumulation of information, knowledge, human capital and the intensity of the latest IT usage is specified, namely: information economy, knowledge economy, SMART economy and programmed economy. Each form of the country economy development is characterized according to the main idea, implementation of the idea, and tools used for this purpose. The structuring of information at the enterprise level is carried out and the features of economic information are established to accelerate the development of information economy in the country. The connection between the level of development of the IT sphere in the country and the possibilities for economic growth of any type is highlighted. It is proven that the successful development of information economy demands the professional infrastructure created for the storage, processing and efficient transmission of large amounts of data, knowledge and information in space and time. It is substantiated that in order to increase the probability of knowledge economy development in the country, modern IT should become the foundation for ensuring the progressiveness of most production processes, commercial procedures, infrastructure support, and innovations. It is established that the probability of developing the SMART or program economy in the country depends on the appreciation level for IT specialists in the society, high demand for their services, the level and importance of IT projects, the presence of IT in all spheres of human life.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Vakhovych I., Satyvaldieva B., Dooranov A., Slynko M., Marchenko O., Salivonchuk I. Smart specialization of the region as a tool for modernizing innovative development. Estudios de Economia Aplicada. Special issue «Innovation in the economy and society of the digital age». 2021. Vol. 39. No. 5, article number 4800. (Scopus).
- Марченко О.Ю. Специфічні риси інформації як економічної категорії в умовах інформаційної економіки. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. Вип. 28. Ч. 2. С. 32-35.
- Марченко О.Ю. Цифрова економіка в Україні: основні тенденції та перспективи розвитку. Галицький економічний вісник: наук. журнал. 2020. № 4 (65). С. 34-39.
- Марченко О.Ю. Обґрунтування системи принципів економічної політики регулювання розвитку ІТ-сфери в Україні. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки». Черкаси: ЧДТУ, 2022. Вип. 67. С. 69-80.
- Марченко О.Ю. Достатність освітнього потенціалу для забезпечення кадрових потреб розвитку ІТ-сфери та відновлення на цьому підґрунті економіки України. Економіка і організація управління. Зб. наук. праць. Вінниця: ДонНУ ім. Василя Стуса, 2022. Вип. № 2 (46). С. 202-215.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: дисертаційну роботу присвячено теоретико-практичному визначенню сутності, складових та принципів побудови економічної політики регулювання розвитку іт-сфери України.

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U104957

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Манн Руслан Володимирович
2. Ruslan V. Mann

Кваліфікація: д. е. н., професор

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05390336

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 460, Черкаси, Черкаський р-н., 18006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кудріна Ольга Юріївна
2. Olga Y. Kudrina

Кваліфікація: д. е. н., професор**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка**Код за ЄДРПОУ:** 02125510**Місцезнаходження:** вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Сектор науки:** Університетський**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Левченко Олександр Миколайович
2. Oleksandr Levchenko

Кваліфікація: д.е.н., професор**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка**Код за ЄДРПОУ:** 02125415**Місцезнаходження:** вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Сектор науки:** Університетський**Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Проданова Лариса Василівна
2. Larysa Prodanova

Кваліфікація: д.е.н., професор**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05390336

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 460, Черкаси, Черкаський р-н., 18006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Якушев Олександр Володимирович

2. Oleksandr Yakushev

Кваліфікація: к.е.н., доцент

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05390336

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 460, Черкаси, Черкаський р-н., 18006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Захарова Оксана Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Захарова Оксана Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Дмитро Паламарчук

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна